Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

28. listopada 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EZ) br. 6/2002 – Dizajni Zajednice – Članci 4., 6. i 11. – Tužba zbog povrede – Neregistrirani dizajn Zajednice – Vanjski izgled dijela proizvoda – Uvjeti za zaštitu – Dio složenog proizvoda – Individualni karakter – Otkrivanje javnosti”

U predmetu C-123/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 30. siječnja 2020., koju je Sud zaprimio 4. ožujka 2020., u postupku

Ferrari SpA

protiv

Mansory Design & Holding GmbH,

WH,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, C. Lycourgos, predsjednik četvrtog vijeća, i M. Ilešič (izvjestitelj), sudac,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Ferrari SpA, R. Pansch i A. Sabellek, *Rechtsanwälte*,

– za Mansory Design & Holding GmbH i za WH, B. Ackermann, *Rechtsanwältin*,

– za češku vladu, M. Smolek, J. Vláčil i T. Machovičová, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

– za talijansku vladu, G. Palmieri, u svojstvu agenta, uz asistenciju S. Fiorentina, *avvocato dello Stato*,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, É. Gippini Fournier, T. Scharf i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 15. srpnja 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 2. točke (b), članka 6. stavka 1. i članka 11. stavaka 1. i 2. prve rečenice Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL 2002., L 3, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 45.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava Ferrari SpA i Mansory Design & Holding GmbH (u daljnjem tekstu: Mansory Design) te WH-a, direktora potonjeg društva, povodom tužbe zbog povrede i dodatnih zahtjeva zbog navodne povrede prava priznatih neregistriranom dizajnu Zajednice.

Pravni okvir

3 Uvodne izjave 6., 7., 16., 17., 21. i 25. Uredbe br. 6/2002 propisuju:

„(6) Budući da ciljevi predloženog djelovanja, poimence, zaštita jednog prava na dizajn za jedno područje koje obuhvaća sve države članice, ne mogu dostatno ostvariti države članice zbog razmjera i učinaka stvaranja dizajna Zajednice i nadležnog tijela za dizajn Zajednice, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, [Unija] može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti u skladu s člankom 5. Ugovora. […]

(7) Poboljšana zaštita industrijskog dizajna ne potiče samo doprinos pojedinih dizajnera ukupnoj kvaliteti Zajednice na tom području, već također potiče i inovacije i razvoj novih proizvoda i ulaganje u njihovu proizvodnju.

[…]

(16) Neki od [industrijskih sektora Unije] proizvode velik broj dizajna za proizvode koji često kratko vrijeme opstaju na tržištu i za koje zaštita bez tereta registracijskih formalnosti predstavlja prednost dok im je trajanje zaštite manje značajno. S druge strane, postoje industrijski sektori koji cijene prednosti registracije zbog veće pravne sigurnosti koju ona pruža i koji traže mogućnost dužeg trajanja zaštite koje odgovara predvidljivom tržišnom opstanku njihovih proizvoda.

(17) To zahtijeva dva oblika zaštite, od kojih je jedan kratkoročni neregistrirani dizajn, a drugi dugoročni registrirani dizajn.

[…]

(21) Isključiva priroda prava priznatih registriranim dizajnom Zajednice u skladu je s većom pravnom sigurnošću koju on pruža. Međutim, primjereno je da neregistrirani dizajn Zajednice predstavlja samo pravo sprečavanja kopiranja. Zaštita se stoga ne može proširiti na proizvode koji su rezultat dizajna koje je neovisno osmislio drugi dizajner. Ovo se pravo također mora proširiti na trgovinu proizvodima u kojima je sadržan dizajn kojim se vrši povreda.

[…]

(25) Oni industrijski sektori koji proizvode velik broj vjerojatno kratkotrajnih dizajna unutar kratkih vremenskih razdoblja od kojih bi samo neki mogli naposljetku postati komercijalnima, prednost će dati neregistriranom dizajnu Zajednice. […]”

4 Članak 1. te uredbe, naslovljen „Dizajn Zajednice”, u stavku 2. točki (a) određuje:

„Dizajn se štiti:

(a) ‚neregistriranim dizajnom Zajednice’, ako je učinjen dostupnim javnosti na način predviđen ovom Uredbom”.

5 Članak 3. navedene uredbe, naslovljen „Definicije”, određuje:

„U smislu ove Uredbe:

(a) ‚dizajn’ znači vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, posebno crta, obrisa, boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije;

(b) ‚proizvod’ znači bilo koji industrijski ili zanatski predmet, uključujući, među ostalim, dijelove namijenjene ugradnji u složeni proizvod, pakiranje, opremu, grafičke simbole i tipografske oblike slova, ali isključujući računalne programe;

(c) ‚složeni proizvod’ znači proizvod koji je sastavljen od više sastavnih dijelova koji se mogu zamijeniti dopuštajući rastavljanje i ponovno sastavljanje tog proizvoda.”

6 Članak 4. iste uredbe, naslovljen „Uvjeti za zaštitu”, u stavcima 1. i 2. određuje:

„1. Dizajn se štiti dizajnom Zajednice u onoj mjeri u kojoj je nov i u kojoj ima individualni karakter.

2. Dizajn primijenjen na proizvod ili sadržan u proizvodu koji čini sastavni dio složenoga proizvoda smatra se novim i da ima individualni karakter samo:

(a) ako sastavni dio, nakon što je ugrađen u složeni proizvod, ostaje vidljiv pri normalnoj upotrebi toga proizvoda; i

(b) u mjeri u kojoj ta vidljiva obilježja sastavnoga dijela samostalno ispunjavaju uvjete novosti i individualnog karaktera.”

7 Članak 5. Uredbe br. 6/2002, naslovljen „Novost”, u stavku 1. točki (a) propisuje:

„Dizajn se smatra novim ako ni jedan istovjetni dizajn nije bio učinjen dostupnim javnosti:

(a) kod neregistriranog dizajna Zajednice, prije datuma na koji je dizajn za koji je zatražena zaštita prvi put bio učinjen dostupnim javnosti;

[…]”

8 Članak 6. te uredbe, naslovljen „Individualni karakter”, u stavku 1. točki (a) propisuje:

„Smatra se da dizajn ima individualan karakter ako se ukupni dojam koji ostavlja na upućenog korisnika razlikuje od ukupnog dojma koji na takva korisnika ostavlja bilo koji dizajn koji je bio učinjen dostupnim javnosti:

(a) kod neregistriranog dizajna Zajednice, prije datuma na koji je dizajn za koji je zatražena zaštita prvi put bio učinjen dostupnim javnosti”.

9 U članku 7. predmetne uredbe, naslovljenom „Otkrivanje”, u stavku 1. određeno je:

„U smislu primjene članaka 5. i 6. smatra se da je dizajn bio učinjen dostupnim javnosti ako je objavljen slijedom registracije ili na drugi način, ili izložen, upotrijebljen u trgovini ili drukčije otkriven prije datuma navedenog u članku 5. stavku 1. točki (a), i članku 6. stavku 1. točki (a), ili u članku 5. stavku 1. točki (b) i članku 6. stavku 1. točki (b) ovisno o situaciji, osim ako ti događaji poslovnim krugovima specijaliziranim u dotičnom sektoru, a koji posluju unutar [Unije], iz opravdanih razloga nisu mogli biti poznati u redovitom poslovanju. Međutim, ne smatra se da je dizajn bio učinjen dostupnim javnosti samo zbog toga što je otkriven trećoj osobi pod izričitim ili prešutnim uvjetima tajnosti.”

10 Članak 11. iste uredbe, naslovljen „Početak i trajanje zaštite neregistriranog dizajna Zajednice”, predviđa:

„1. Dizajn koji zadovoljava uvjete navedene u odjeljku 1. štiti se neregistriranim dizajnom Zajednice za vrijeme od tri godine od datuma na koji je dizajn prvi put bio učinjen dostupnim javnosti u [Uniji].

2. U smislu stavka 1., smatra se da je dizajn unutar [Unije] učinjen dostupnim javnosti ako je objavljen, izložen, korišten u trgovini ili drukčije otkriven na takav način da su ovi događaji u redovitom poslovanju objektivno mogli biti poznati poslovnim krugovima specijaliziranim u odnosnom sektoru, a koji posluju unutar [Unije]. Međutim, ne smatra se da je dizajn učinjen dostupnim javnosti samo zbog toga što je otkriven trećoj osobi pod izričitim ili prešutnim uvjetima tajnosti.”

11 U skladu s člankom 19. Uredbe br. 6/2002, naslovljenim „Prava priznata dizajnom Zajednice”:

„1. Registrirani dizajn Zajednice svome nositelju daje isključivo pravo korištenja i sprečavanja bilo koje treće strane da se tim dizajnom koristi bez njegova odobrenja. Spomenuto korištenje posebno obuhvaća izrađivanje, nuđenje, stavljanje u promet, uvoz, izvoz ili korištenje proizvoda u kojem je dizajn sadržan ili na koji je primijenjen, ili skladištenje takvog proizvoda u navedene svrhe.

2. Međutim, neregistrirani dizajn Zajednice svome nositelju daje pravo sprečavanja radnji navedenih u stavku 1. samo ako sporno korištenje proizlazi iz kopiranja zaštićenog dizajna.

Ne smatra se da sporno korištenje proizlazi iz kopiranja zaštićenog dizajna ako je ono rezultat samostalnog stvaralačkog rada dizajnera za kojeg se opravdano može pretpostaviti da nije upoznat sa dizajnom koji je nositelj učinio dostupnim javnosti.

[…]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

12 Ferrari je proizvođač trkaćih i sportskih automobila sa sjedištem u Italiji. Njegov model najviše klase FXX K, proizveden u vrlo malom broju, namijenjen je isključivo vožnji na trkaćim stazama.

13 Ferrari je prvi put predstavio model FXX K javnosti u priopćenju za medije od 2. prosinca 2014. To je priopćenje sadržavalo sljedeće dvije fotografije koje su prikazivale bočnu i prednju stranu vozila:

14 Ferrari FXX K postoji u dvije inačice, koje se razlikuju samo po boji „V-a” koji se nalazi na prednjem poklopcu. U prvoj inačici taj „V” je crne boje, osim njegova spuštenog vrha koji je iste boje kao i vozilo o kojem je riječ. U drugoj inačici navedeni „V” potpuno je crne boje.

15 Društvo Mansory Design, čiji je direktor osoba WH, bavi se ugađanjem vozila najviše klase. Oboje imaju sjedište u Njemačkoj. Od 2016. godine društvo Mansory Design proizvodi i prodaje setove dijelova za ugađanje nazvane „tuning kits” namijenjene mijenjanju vanjskog izgleda Ferrarija 488 GTB, cestovnog modela koji se proizvodi u seriji i dostupan je od 2015. godine, tako da se približi vanjskom izgledu Ferrarija FXX K.

16 Društvo Mansory Design nudi više setova namijenjenih mijenjanju vanjskog izgleda Ferrarija 488 GTB, među kojima dvije inačice *front kita* (prednji set), koje obje odražavaju inačice Ferrarija FXX K, pri čemu je u prvoj inačici „V” na prednjem poklopcu crne boje, osim svojeg spuštenog vrha, dok je u drugoj inačici u potpunosti crne boje. Potpuna preinaka Ferrarija 488 GTB zahtijeva zamjenu velikog dijela vidljive karoserije. U ožujku 2016. na Međunarodnom sajmu automobila u Ženevi (Švicarska) društvo Mansory Design predstavilo je vozilo koje je tako preinačeno pod nazivom Mansory Siracusa 4XX.

17 Ferrari smatra da se prodajom tih dijelova od strane društva Mansory Design krše prava priznata jednim ili većim brojem neregistriranih dizajna Zajednice čiji je on nositelj.

18 Ferrari je ponajprije tvrdio da se prodajom front kitova povrjeđuje prvi neregistrirani dizajn Zajednice, čiji je on nositelj, koji se odnosi na dio njegova modela FXX K sastavljen od elementa u obliku „V” na prednjem poklopcu, elementa nalik na peraju koji u sredini uzdužno strši iz tog elementa („strake”), dvoslojnog prednjeg spojlera koji je ugrađen u branik i središnjeg vertikalnog spojnog nosača koji povezuje prednji spojler i prednji poklopac. Taj se dio smatra cjelinom koja određuje karakteristične „crte lica” tog vozila i također pobuđuje asocijaciju na zrakoplov ili automobil Formule 1. Prema navodima Ferrarija, taj neregistrirani dizajn Zajednice stvoren je u trenutku objave priopćenja za medije od 2. prosinca 2014.

19 Ferrari je, podredno, naveo da je nositelj drugog neregistriranog dizajna Zajednice za dvoslojni prednji spojler, koji je stvoren u trenutku objave priopćenja za medije od 2. prosinca 2014., ili najkasnije 3. travnja 2015. u trenutku objavljivanja filma naslovljenog „Ferrari FXX K – The Making Of”, te koji je Mansory Design također povrijedio prodajom front kitova.

20 U prilog tužbi Ferrari se, također podredno, poziva na treći neregistrirani dizajn Zajednice u pogledu kosog prikaza Ferrarija FXX K kao cjeline, kako je otkriven na drugoj slici vozila i koji je također sadržan u priopćenju za medije od 2. prosinca 2014.

21 Glede dijelova koji se nude na prodaju na državnom području Savezne Republike Njemačke, Ferrari je također istaknuo prava koja se temelje na zaštiti od nepoštenog tržišnog natjecanja i falsificiranja.

22 Ferrari je u prvom stupnju, na tim različitim temeljima, zatražio da se u cijeloj Europskoj uniji prestane s proizvodnjom, nuđenjem na prodaju, stavljanjem na tržište, uvozom i izvozom, upotrebom ili posjedovanjem spornih ugradbenih dijelova te istaknuo više dodatnih zahtjeva, odnosno polaganje računa, opoziv i uništenje proizvoda o kojima je riječ i utvrđivanje naknade štete. Landgericht Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka) odbio je te zahtjeve u cijelosti.

23 Pred Oberlandesgerichtom Düsseldorf (Visoki zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka) Ferrari je protiv te odluke podnio žalbu i istaknuo da su njegovi zahtjevi za prestanak postupanja kao i njegovi zahtjevi za opoziv i uništavanje proizvoda o kojima je riječ, u dijelu u kojem se temelje na pravima priznatima na temelju istaknutih dizajna Zajednice, postali bespredmetni jer su predmetna prava istekla 3. prosinca 2017. Ferrari je naprotiv ustrajao, među ostalim, u zahtjevima za naknadu štete.

24 Žalbeni sud odbio je Ferrari, ocijenivši neosnovanima njegove zahtjeve podnesene na temelju navedenih neregistriranih dizajna Zajednice. Taj je sud smatrao da prvi dizajn Zajednice za koji se traži zaštita, koji se odnosi na dio Ferrarija FXX K opisan u točki 18. ove presude, nije nikad postojao s obzirom na to da Ferrari nije dokazao da je ispunjen minimalni uvjet u vidu određene samostalnosti i određenog jedinstva oblika. Drugi dizajn Zajednice za koji Ferrari traži zaštitu, koji se odnosi na vanjski izgled dvoslojnog prednjeg spojlera, također ne postoji jer ni on ne ispunjava uvjet jedinstva oblika. Glede trećeg dizajna za koji se traži zaštita, koji se temelji na prepoznatljivom izgledu Ferrarija FXX K uzetog u cjelini, on doista postoji, ali ga društvo Mansory Design nije povrijedilo.

25 Ferrari je tada podnio zahtjev za reviziju pred Bundesgerichtshofom (Savezni vrhovni sud, Njemačka). Taj sud, koji je prihvatio taj zahtjev za reviziju, smatra da njezin ishod ovisi o tumačenju Uredbe br. 6/2002, osobito pitanja pod kojim uvjetima vanjski izgled dijela proizvoda, u ovom slučaju onoga na koji se Ferrari poziva na dijelu modela FXX K, može, u skladu s tom uredbom, uživati zaštitu u svojstvu neregistriranog dizajna Zajednice.

26 U tom okviru sud koji je uputio zahtjev dvoji, s jedne strane, o tome poistovjećuje li se otkrivanje javnosti, u smislu članka 11. stavka 2. Uredbe br. 6/2002, slike cijelog proizvoda s otkrivanjem dizajnâ dijelova tog proizvoda.

27 Pod pretpostavkom da je to tako, on se pita, s druge strane, mora li vanjski izgled dijela proizvoda, kako bi mogao biti zaseban dizajn, odvojen od dizajna tog proizvoda, imati, kao što je to žalbeni sud presudio, određenu samostalnost i određeno jedinstvo oblika, na temelju čega bi se moglo utvrditi da se vanjski izgled tog dijela nije u potpunosti izgubio u vanjskom izgledu proizvoda o kojem je riječ i da, naprotiv, stvara ukupan dojam koji je samostalan u odnosu na njegov cjelokupan izgled.

28 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se otkrivanjem cjelokupne slike proizvoda stvoriti neregistrirani dizajn Zajednice za pojedine dijelove proizvoda uzete zasebno u skladu s člankom 11. stavkom 1. i člankom 11. stavkom 2. prvom rečenicom Uredbe (EZ) br. 6/2002?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje:

Koji pravni kriterij valja primijeniti u okviru ocjene individualnog karaktera u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (b) i člankom 6. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 6/2002 prilikom utvrđivanja ukupnog dojma sastavnog dijela, poput dijela karoserije vozila, koji je ugrađen u složeni proizvod? Može li osobito biti odlučujuće to što se vanjski izgled sastavnog dijela u percepciji upućenog korisnika nije u potpunosti izgubio u izgledu složenog proizvoda, nego je u određenom smislu neovisan i jedinstven, što omogućuje da se ukupan estetski dojam utvrdi neovisno o cjelokupnom izgledu?”

O prethodnim pitanjima

29 Svojim dvama pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 11. stavak 2. Uredbe br. 6/2002 tumačiti na način da otkrivanje javnosti slika proizvoda, kao što je objava fotografija vozila, može dovesti do otkrivanja javnosti dizajna na dijelu ili sastavnom dijelu tog proizvoda i, u slučaju potvrdnog odgovora, u kojoj mjeri vanjski izgled dijela proizvoda, u smislu članka 3. točke (a) te uredbe, ili sastavnog dijela složenoga proizvoda, u smislu članka 3. točke (c) i članka 4. stavka 2. te uredbe, mora biti samostalan u odnosu na cjelokupan izgled proizvoda kako bi se moglo ispitati ima li taj vanjski izgled individualan karakter u smislu članka 6. stavka 1. iste uredbe.

30 Najprije valja podsjetiti na to da je prema članku 3. točki (a) Uredbe br. 6/2002 dizajn određen kao „vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, posebno crta, obrisa, boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije”. Iz toga slijedi da je u okviru sustava predviđenog Uredbom br. 6/2002 vanjski izgled odlučujući

element dizajna (presude od 21. rujna 2017., Easy Sanitary Solutions i EUIPO/Group Nivelles, C-361/15 P i C-405/15 P, EU:C:2017:720, t. 62. i od 8. ožujka 2018., DOCERAM, C-395/16, EU:C:2018:172, t. 25.).

31 Kada je riječ o cilju Uredbe br. 6/2002, valja reći da ona, prema uvodnim izjavama 6. i 7. uspostavlja zaštitu dizajna za jedno područje koje obuhvaća sve države članice, poboljšanu zaštitu industrijskog dizajna koja ima kao učinak poticanje inovacije i razvoj novih proizvoda i ulaganje u njihovu proizvodnju. Sud je također već precizirao da je cilj te uredbe osigurati učinkovitu zaštitu dizajna Zajednice (presuda od 27. rujna 2017., Nintendo, C-24/16 i C-25/16, EU:C:2017:724, t. 73. i navedena sudska praksa).

32 Osim toga, iz uvodnih izjava 16. i 25. Uredbe br. 6/2002 proizlazi da je zakonodavac Unije, time što je uspostavio sustav neregistriranog dizajna Zajednice, namjeravao kroz prizmu poticanja inovacije zaštititi dizajne koji su primijenjeni na proizvode koji kratko vrijeme opstaju na tržištu ili su ugrađeni u njih te za koje njihovi dizajneri žele ishoditi brzu i djelotvornu zaštitu bez tereta registracijskih formalnosti te za koje trajanje zaštite ima sporedan značaj.

33 Materijalni uvjeti potrebni za nastanak zaštite dizajna Zajednice, bez obzira na to je li registriran ili neregistriran, odnosno novost i individualni karakter u smislu članaka 4. do 6. Uredbe br. 6/2002, jednaki su i za proizvode i za dijelove proizvoda. Međutim, što se tiče zaštite vanjskog izgleda sastavnog dijela složenog proizvoda, valja uzeti u obzir zahtjeve sadržane u članku 4. stavku 2. te uredbe.

34 U ovom je slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi jesu li elementi karoserije vozila o kojem je riječ u glavnom postupku „dijelovi proizvoda”, u smislu članka 3. točke (a) Uredbe br. 6/2002, ili „sastavni dijelovi složenog proizvoda”, u smislu članka 3. točke (c) i članka 4. stavka 2. te uredbe. Uzimajući u obzir navedeno, na Sudu je da tom sudu koji je uputio zahtjev pruži sve korisne elemente kako bi donio odluku u postupku koji je pred njim pokrenut (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 4. srpnja 2019., Tronex, C-624/17, EU:C:2019:564, t. 25. i navedenu sudsku praksu).

35 Sud koji je uputio zahtjev dvoji, među ostalim, o tome vrijedi li otkrivanje javnosti, u smislu članka 11. stavka 2. Uredbe br. 6/2002, slike cijelog proizvoda i kao otkrivanje dizajnâ dijelova tog proizvoda.

36 U tom pogledu valja primijetiti da, u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 6/2002, ako su ispunjeni materijalni uvjeti za stjecanje zaštite, formalni uvjet za nastanak neregistriranog dizajna Zajednice jest otkrivanje javnosti u skladu s pravilima predviđenima u članku 11. stavku 2. te uredbe. U skladu s potonjom odredbom, smatra se da je dizajn unutar Unije učinjen dostupnim javnosti ako je „objavljen, izložen, korišten u trgovini ili drukčije otkriven na takav način da su ovi događaji u redovitom poslovanju objektivno mogli biti poznati poslovnim krugovima specijaliziranim u odnosnom sektoru, a koji posluju unutar [Unije]”.

37 Kao što to proizlazi iz te odredbe, neregistrirani dizajn Zajednice nastaje od dana kada je on prvi put učinjen dostupnim javnosti u Uniji. Naime, u skladu s tom odredbom, dizajn je „otkriven” kada je učinjen dostupnim javnosti na temelju događaja koji u redovitom poslovanju mogu biti „objektivno poznati […] [specijaliziranim] poslovnim krugovima” u odnosnom sektoru, a koji posluju unutar Unije. Taj kriterij može biti zadovoljen ako su prikazi predmetnog dizajna bili distribuirani trgovcima koji posluju u tom sektoru (vidjeti u tom smislu presudu od 13. veljače 2014., H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, t. 30.).

38 Stoga, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 64. svojeg mišljenja, kako bi otkrivanje javnosti dizajna proizvoda razmatranog kao cjelina dovelo do otkrivanja dizajna dijela tog proizvoda, nužno je da se vanjski izgled tog dijela može jasno prepoznati prilikom tog otkrivanja. Naime, u suprotnom specijalizirani poslovni krugovi ne mogu, što se tiče dijela dotičnog proizvoda, razumno steći znanje propisano u članku 11. stavku 2. Uredbe br. 6/2002.

39 U tom pogledu Sud je već istaknuo da, kada je riječ o registriranim dizajnima Zajednice, sustav dizajna Zajednice koji proizlazi iz Uredbe br. 6/2002 zahtijeva da prikaz dizajna mora omogućiti njegovo jasno utvrđivanje, kako bi gospodarski subjekti dobili relevantne informacije o pravima trećih osoba (vidjeti u tom smislu presudu od 5. srpnja 2018., Mast-Jägermeister/EUIPO, C-217/17 P, EU:C:2018:534, t. 54., 55. i 60.). Ta razmatranja također su relevantna u pogledu neregistriranih dizajna Zajednice s obzirom na to da postojeći i mogući konkurenti dizajnera ili osobe koja iskorištava predmetni dizajn, u tom slučaju također, trebaju jasne i precizne informacije.

40 S obzirom na to, zahtjev koji se odnosi na sposobnost određivanja predmeta zaštite, koji pridonosi određenoj razini pravne sigurnosti u okviru sustava zaštite neregistriranih dizajna Zajednice, ne podrazumijeva obvezu dizajnerâ da zasebno otkriju svaki dio svojih proizvoda za koje žele da uživaju zaštitu neregistriranog dizajna Zajednice. Kako je nezavisni odvjetnik u točki 70. svojeg mišljenja primijetio, takva obveza nije u skladu s ciljevima jednostavnosti i brzine koji, kao što je to Sud istaknuo, opravdavaju uvođenje neregistriranih dizajna Zajednice (vidjeti u tom smislu presudu od 19. lipnja 2014., Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, t. 42.).

41 Štoviše, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 76. svojeg mišljenja, nametanje dizajnerima obveze zasebnog otkrivanja dizajna dijela proizvoda u ime pravne sigurnosti trećih osoba dovelo bi do povrede ravnoteže koju je zakonodavac Unije želio u okviru sustava zaštite neregistriranih dizajna Zajednice, koji po prirodi podrazumijeva smanjenje razine te sigurnosti u odnosu na onu koja proizlazi iz registriranog dizajna Zajednice.

42 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je razina zaštite koju uživa nositelj neregistriranog dizajna Zajednice također smanjena. S jedne strane, u skladu s člankom 19. stavkom 2. Uredbe br. 6/2002 nositelj je zaštićen jedino od kopiranja svojeg neregistriranog dizajna Zajednice. S druge strane, trajanje zaštite pružene nositeljima neregistriranih dizajna Zajednice ograničeno je, na temelju članka 11. stavka 1. te uredbe, na tri godine od prvog otkrivanja javnosti.

43 U tom smislu, s obzirom na to da zakonodavac Unije nije izrazio drukčiju namjeru, članak 11. stavak 2. Uredbe br. 6/2002 treba tumačiti na način da dizajnerima ne nameće obvezu pojedinačnog otkrivanja svakog od dijelova njihovih proizvoda za koje žele ostvariti zaštitu neregistriranog dizajna Zajednice.

44 Međutim, kriterij prema kojem specijalizirani poslovni krugovi moraju biti informirani o otkrivanju činjenica pretpostavlja da je dizajn dijela ili sastavnog dijela proizvoda jasno prepoznatljiv. Stoga, kada se, kao u ovom slučaju, čin otkrivanja sastoji od objave slika proizvoda, moraju biti jasno vidljiva obilježja dijela ili sastavnog dijela tog proizvoda za koji se zahtijeva predmetni dizajn.

45 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, kao što je to Sud već presudio u pogledu izraza „bilo koji dizajn” iz članka 6. Uredbe br. 6/2002, kako bi se ocijenio individualni karakter dizajna za koji se traži zaštita, potrebno ga je moći usporediti u odnosu na jedan ili više preciziranih, individualiziranih, određenih i identificiranih dizajna iz ukupnosti dizajna ranije učinjenih

dostupnima javnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 19. lipnja 2014., Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, t. 25.). U tu svrhu bitno je imati sliku koja omogućuje da se precizno i izvjesno vizualizira taj dizajn za koji se traži zaštita.

46 Usporedba ukupnog dojma koji ostavljaju suprotstavljeni dizajni mora se provesti s obzirom na cjelokupan izgled svakog od tih dizajna. U tom pogledu Sud je presudio da članak 6. Uredbe br. 6/2002 treba tumačiti u smislu da se, kako bi se smatralo da dizajn ima individualni karakter, ukupni dojam koji on ostavlja na upućenog korisnika mora razlikovati od dojma koji na takvog korisnika proizvodi jedan ili više ranijih dizajna, uzetih zasebno, a ne kombinacija izdvojenih obilježja iz više ranijih dizajna (presuda od 19. lipnja 2014., Karen Millen Fashions, C-345/13, EU:C:2014:2013, t. 35.).

47 Iz toga slijedi da, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 104. svojeg mišljenja, pojam „individualni karakter” u smislu članka 6. Uredbe br. 6/2002 ne uređuje odnose između dizajna proizvoda i dizajna dijelova od kojih je on sastavljen, nego odnos između tih dizajna i drugih ranijih dizajna.

48 Kako bi se ocijenilo taj individualni karakter s obzirom na ukupan dojam koji na upućenog korisnika ostavlja vanjski izgled dizajna za koji se traži zaštita, valja se osloniti na samu definiciju pojma „dizajn”, kako je predviđena u članku 3. točki (a) Uredbe br. 6/2002, uzimajući u obzir osobito obilježja crta, obrisa, boja, oblika, teksture i/ili materijala.

49 Budući da u Uredbi br. 6/2002 ne postoji definicija izraza „dio proizvoda”, isti treba tumačiti u skladu s njegovim uobičajenim značenjem u svakodnevnom jeziku (vidjeti po analogiji presudu od 20. prosinca 2017., Acacia i D'Amato, C-397/16 i C-435/16, EU:C:2017:992, t. 64. i navedenu sudsku praksu). Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 107. svojeg mišljenja, riječ je o dijelu „cjeline” koja čini proizvod. Kako bi vanjski izgled tog dijela mogao biti zaštićen kao dizajn Zajednice, on po definiciji mora biti vidljiv. Isto vrijedi, kao što to proizlazi iz teksta članka 4. stavka 2. te uredbe, kada je dizajn za koji se traži zaštita sastavni dio složenog proizvoda.

50 Iz toga slijedi da, kako bi se mogli ocijeniti uvjeti za stjecanje zaštite kao dizajna Zajednice, dio proizvoda ili sastavni dio složenog proizvoda o kojem je riječ mora biti vidljiv i odrediv obilježjima koja čine njegov poseban vanjski izgled, odnosno crtama, obrisima, bojama, oblicima ili posebnom teksturom. To pretpostavlja da vanjski izgled tog dijela proizvoda ili tog sastavnog dijela složenog proizvoda može sam po sebi ostaviti ukupan dojam i da se ne može u potpunosti temeljiti na cjelokupnom proizvodu.

51 Stoga je u glavnom postupku na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri ispunjavaju li obilježja dizajna za koje je Ferrari zatražio zaštitu za dijelove karoserije predmetnog vozila prethodno navedene uvjete za stjecanje zaštite kao neregistrirani dizajn Zajednice.

52 S obzirom na prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 11. stavak 2. Uredbe br. 6/2002 treba tumačiti na način da otkrivanje javnosti slika proizvoda, kao što je objava fotografija vozila, dovodi do otkrivanja javnosti dizajna na dijelu tog proizvoda, u smislu članka 3. točke (a) te uredbe, ili na sastavnom dijelu navedenog proizvoda kao složenog proizvoda, u smislu članka 3. točke (c) i članka 4. stavka 2. navedene uredbe, pod uvjetom da se vanjski izgled tog dijela ili sastavnog dijela može jasno prepoznati prilikom tog otkrivanja. Kako bi se moglo ispitati ispunjava li taj vanjski izgled uvjet individualnog karaktera iz članka 6. stavka 1. iste uredbe, nužno je da predmetni dio ili sastavni dio čini vidljivi dio proizvoda ili složenog proizvoda, koji je jasno određen crtama, obrisima, bojama, oblicima ili posebnom teksturom.

Troškovi

53 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 11. stavak 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice treba tumačiti na način da otkrivanje javnosti slika proizvoda, kao što je objava fotografija vozila, dovodi do otkrivanja javnosti dizajna na dijelu tog proizvoda, u smislu članka 3. točke (a) te uredbe, ili na sastavnom dijelu navedenog proizvoda kao složenog proizvoda, u smislu članka 3. točke (c) i članka 4. stavka 2. navedene uredbe, pod uvjetom da se vanjski izgled tog dijela ili sastavnog dijela može jasno prepoznati prilikom tog otkrivanja.

Kako bi se moglo ispitati ispunjava li taj vanjski izgled uvjet individualnog karaktera iz članka 6. stavka 1. iste uredbe, nužno je da predmetni dio ili sastavni dio čini vidljivi dio proizvoda ili složenog proizvoda, koji je jasno određen crtama, obrisima, bojama, oblicima ili posebnom teksturom.

Potpisi